

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

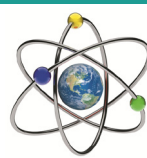
№10(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 282 sahifa,
2-oktyabr, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – Sotsiologiya fanlari nomzodi, dotsent

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Raxmonova Z. A. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Rakhmonova Z.A. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oğlu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Raqamli oliy ta'lim boshqaruvida kommunikativ kreativlikni rivojlantirishning tashkiliy pedagogik mexanizmi	10
Mamatova Xilola Muxiddinovna	
Ta'lim jarayonida sun'iy intellektdan foydalanishning ijobiy va salbiy jihatlari: tizimli tahlil va strategik yondashuvlar	14
Zamira Nishanova	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda muloqot va ijodiy faoliyat orqali o'zini namoyon etish ko'nikmalarini shakllantirish	17
Abdug'afforova Navbahoroy Botirjon qizi	
Raqamli sivilizatsiya davrida oliy ta'limda axborot-analitik kompetensiyani shakllantirishning nazariy-pedagogik asoslari	22
Oybek Davlatov	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishda o'yin texnologiyalarining ahamiyati	27
Bekmuhammedova Muhlisa Abdusattarovna	
Jaloliddin Rumiy asarlarida komil inson va shaxsiy kamolot masalalari	33
Qodirova Madina Odiljon qizi	
Interfaol ta'lim texnologiyalari asosida o'quvchilarning ijodiy va tanqidiy fikrlash kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari	37
Ergasheva Shaxnoza Baxtiyor qizi	
Rhythmic Gymnastics: a Harmony of Art and Sport	42
Hurshida Murzoyeva	
Sport to'garaklari mashg'ulotlarining talaba-yoshlar jismoniy rivojlanishiga ta'siri	46
Jabborova Sevara Asroqul qizi	
Inklyuziv ta'lim sub'yektlari hamkorligini boshqarishning innovatsion pedagogik mexanizmlari	51
Kuranboyeva Ozoda Xakimovna	
Maktabdan tashqari ta'lim muhitining o'quvchilar ijtimoiy-emotsional rivojlanishiga ta'sir etuvchi pedagogik omillari	57
Mexriniso Nosirova	
Yangi O'zbekistonda maktabgacha va maktab ta'limi tizimi uchun zamonaviy pedagog kadrlar tayyorlashning rivojlanish istiqbollari	61
Sodiqova Yulduzxon Maxamat qizi	
Integrating Culture in Language Teaching and Developing Intercultural Tolerance: Pedagogical Approaches and Classroom Implications	65
Tairova Ruzakhon Umidbek qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida darsga ijobiy munosabatlarni shakllantirish va rivojlantirish texnologiyalari	71
Tursunbayeva Yulduz	
Sun'iy intellekt asosidagi adaptiv ta'lim muhitining pedagogik-psixologik nazariy asoslari	75
Xakimov Utkirbek Ilhomjon o'g'li	
O'zbek xalq cholg'ulari orkestri ijrochiligi san'atining rivojlanish tarixi va uning pedagogik ta'limdagi o'rni ...	79
Miskinova Sabina Ziyadxon qizi	
Преодоление узбекско-русской лингвокультурной интерференции при текстоворждении студентов-филологов: методический аспект	85
Тахирова Маъсуда Абдужаббор кизи	
Инновационные методы преподавания русского языка в вузах Узбекистана: развитие коммуникативной и речевой компетенции учащихся	91
Шокаримова Камола Абдуллаевна	

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida yumshoq ko'nikmalarni shakllantirishning nazariy-metodologik asoslari....	98
<i>Yakubjonov Xasan Qahramonovich</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ilmiy-ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	103
<i>Umarov Xusniddin Egamboyevich</i>	
Sport maktabi o'quvchilarida yengil atletika intervalli mashg'ulotlari yordamida chidamlilikni oshirish	107
<i>Shuxrat Xudoyberdiyev Mamayusupovich, Abduqahhorov Nuriddin Xabibulloyevich</i>	
O'zbek va jahon adabiyoti matnlarini qiyosiy tahlil qilishda sun'iy intellekt va kompyuter lingvistikasining o'rni	112
<i>Sodikova Makhliyo</i>	
Milliy va umuminsoniy qadriyatlarga asoslangan harbiy tarbiya metodlari	117
<i>A'zamov Inom Salimjonovich</i>	
Boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining inklyuziv ta'lim sharoitida o'quvchilar bilan ishlashda STEAM yondashuvidan foydalanish metodikasini takomillashtirish	121
<i>Abidjanova Vasila To'likinovna</i>	
Kommunikativ topshiriqlar asosida ingliz tilida gapirish ko'nikmasini rivojlantirishning metodik imkoniyatlari	129
<i>Prenova Gulsara Barlikbayevna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik nutqiy kompetentligini rivojlantirishning nazariy asoslari	134
<i>Meyliqulova Manzura Abdullayevna</i>	
Kasbiy ta'lim sifatini boshqarishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish	138
<i>Ne'matova Zarina Furqat qizi</i>	
Kimyoning asosiy tushuncha va qonunlarini aksiomatik asosda talqin qilishning ilmiy-pedagogik ahamiyati	141
<i>Kamolova Nargiza Ibragimovna</i>	
Моделирование процесса формирования патриотизма у курсантов на основе культурного наследия казахской и узбекской интеллигенции	147
<i>Малдыбаев Куандик Бекбауович</i>	
Bo'lajak tarjimonlarda mumtoz asarlardagi leksik-frazeologik birliklarni tarjima qilish kompetensiyasini shakllantirish ("Firdavs ul-iqbol" asari misolida)	152
<i>Borasulova Dilnoza Dilmurodjon qizi</i>	
WHY I+1 is Not the ZPD: Reassessing Input-Based and Sociocultural Accounts of EFL Development	155
<i>Sattarova Zulxumor Nodirbek kizi</i>	
Лингвометодическая компетенция учителя русского языка: генезис понятия и структура в современной педагогической науке	159
<i>Икрамова Мунира Маруфжановна</i>	
Kasbiy axloq va pedagogik madaniyat masalasini tadqiq etishda ilmiy tadqiqot metodlarining o'rni va vazifalari	163
<i>Kazakov Shavkat Norgobilovich</i>	
Kichik maktab yoshidagi bolalar nutq faoliyatida ijtimoiy muhitning psixologik roli	168
<i>Shadiyev Feruz Djaxonovich</i>	
Intellektida nuqsoni bo'lgan kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning so'z boyligini boyitishda o'yin texnologiyasidan foydalanish	173
<i>Xolmuxamedova Zilola Azimovna</i>	
PIRLS xalqaro baholash dasturida matn bilan ishlashning asosiy turlari va ularni boshlang'ich ta'limda qo'llash metodikasi	178
<i>Yusupova Gulshiraxan Zinatdinovna</i>	
Ona tili ta'limida sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish orqali o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish	183
<i>Toshmatova Yulduz Olloqulovna</i>	
Kompetentlikka asoslangan ta'limda pedagogning kasbiy madaniyatining o'rni	190
<i>Xojamov Ilhomjon Rahmonaliyevich</i>	

Boshlang'ich ta'limda darslik va o'quv lug'atlari integratsiyasi asosida o'quvchilarning lingvistik-kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	195
Ergasheva Tuyg'unoy Shavkatjon qizi	
Bo'lajak musiqa ta'limi o'qituvchilarining raqamli-pedagogik kompetensiyasini rivojlantirishning integrativ-metodik modelini takomillashtirish	201
Ataboyeva Muxlisa Azimjon qizi	
Raqamli ta'lim nazariyasi va metodikasi asosida oliy ta'lim pedagoglarining kasbiy faoliyatini takomillashtirish.....	209
Choriyeva Lobar Fayzullo qizi, Safarov Azamat Rasul o'g'li	
Inklyuziv ta'limda o'quvchilarning individual ehtiyojlarini aniqlash va ularga mos pedagogik yondashuvlarni tashkil etish	214
Avazova Ozoda Ashurali qizi	
Integrativ yondashuv asosida talabalarning kreativ faoliyatini rivojlantirishning pedagogik texnologiyalari ...	219
Abdusabirova Laylo Azizjon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining imloviy savodxonligini oshirish usullari	224
Ashurova Zilolaxon Baxodir qizi	
Boshlang'ich ta'limda Jeopardylabs platformasi asosidagi o'yin-topshiriqlarnig dars samaradorligidagi ahamiyati.....	229
Atayeva Baxrinisa Abduvaxidovna	
Tasviriy san'at talabalarida perseptiv qobiliyatlarni rivojlantirishning pedagogik-psixologik asoslari	233
Bazarova Muyassarxon Maxamadyusubovna	
What Trainee English Teachers Notice in AI-Generated Assessment Tools: Fault Detection in Two Tesol Cohorts	238
Dildora Kdirbayeva	
Zamonaviy didaktik vositalar asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kometensiyasini rivojlantirish mexanizmi.....	246
Ergasheva Ma'mura Suyunovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Ilk qadam" milliy o'quv dasturi asosida bolalarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlashning pedagogik asoslari.....	250
Ergasheva Umrinisso Komilovna	
Aqli zaif bolalarda kommunikativ ko'nikmalarni shakllantirishning diagnostik mezonlari va ko'rsatkichlari ...	254
Hamraqulova Durdona Dilshod qizi	
Parent Preparation for Meaningful Participation in Inclusive Education.....	258
Muazzam Bakhtierovna Abdurakhmanova	
Oliy ta'limning nofilologik yo'nalishlarida til ta'limi darsliklari mazmunini bosqichma-bosqich loyihalash	262
Muxamedova Muhlisa Avazjon qizi	
Interyer dizayn ta'limida sun'iy intellekt: bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyasini shakllantirish metodikasi.....	268
Rustamov Kamoliddin Ziyodulla o'g'li	
Differences Between Professional and Amateur Boxing	273
Shuhrat Dilmuradov	
Лингводидактический потенциал интерактивного обучения в развитии речевой компетенции пятиклассников.....	277
Ергашева Эльвира Владимировна	

ZAMONAVIY DIDAKTIK VOSITALAR ASOSIDA BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINF O'QITUVCHILARINING KASBIY KOMETENSIYASINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMI

Ergasheva Ma'mura Suyunovna

Guliston shahar 17-umumta'lim maktab boshlang'ich sinf o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy didaktik vositalar asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning nazariy-metodologik va amaliy masalalari yoritilgan hamda boshlang'ich ta'lim sifatini oshirishda raqamli platformalar, multimedia imkoniyatlari, QR-kodli elektron darsliklar hamda pedagogik-psixologik yondashuvlarning o'rnini tahlil qilingan. Shuningdek, bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy kompetentlik va kompetensiyalarni shakllantirish bo'yicha mahalliy hamda xorijiy olimlarning qarashlari umumlashtirilib, dars jarayonini mustaqil loyihalash, interaktiv vositalarni integratsiya qilish hamda refleksiv tahlilga asoslangan rivojlantirish mexanizmi va uning amaliy bosqichlari asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: kasbiy kompetensiya, zamonaviy didaktik vositalar, raqamli platformalar, multimediali vositalar, QR-kodli va elektron darsliklar, kompetensiyaviy yondashuv, faoliyatga asoslangan yondashuv, integrativ yondashuv, refleksiv yondashuv, texnologik tamoyil, tizimlilik tamoyili, ko'rgazmalilik tamoyili, motivatsion bosqich, amaliy bosqich, eksperimental bosqich.

Abstract: This article examines the theoretical, methodological, and practical aspects of developing the professional competencies of future primary school teachers based on modern didactic tools and analyzes the role of digital platforms, multimedia capabilities, QR-coded electronic textbooks, and pedagogical-psychological approaches in enhancing the quality of primary education. Furthermore, the article synthesizes the perspectives of domestic and foreign scholars regarding the formation of professional competence and competencies in future teachers and substantiates a development mechanism - along with its practical stages - based on the independent design of the lesson process, the integration of interactive tools, and reflective analysis.

Key words: professional competence, modern didactic tools, digital platforms, multimedia tools, QR-coded and electronic textbooks, competency-based approach, activity-based approach, integrative approach, reflective approach, technological principle, principle of systematicity, principle of visual demonstration, motivational stage, practical stage, experimental stage.

Аннотация: В данной статье рассматриваются теоретические, методологические и практические вопросы развития профессиональных компетенций будущих учителей начальной школы на основе современных дидактических инструментов, анализируется роль цифровых платформ, мультимедийных возможностей, электронных учебников с QR-кодами, а также педагогических и психологических подходов в повышении качества начального образования. Также обобщаются взгляды отечественных и зарубежных ученых на формирование профессиональной компетентности и компетенций будущих учителей, обосновывается механизм развития, основанный на самостоятельном проектировании учебного процесса, интеграции интерактивных инструментов и рефлексивном анализе, а также его практические этапы.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, современные дидактические инструменты, цифровые платформы, мультимедийные инструменты, QR-коды и электронные учебники, компетентностный подход, деятельностный подход, интегративный подход, рефлексивный подход, технологический принцип, системный принцип, демонстративный принцип, мотивационный этап, практический этап, экспериментальный этап.

KIRISH

Zamonaviy jamiyatning shiddatli rivojlanishi va axborot jamiyatiga o'tilishi ta'lim tizimi oldiga tubdan yangi vazifalarni qo'yimoqda. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bosqichi shaxs rivojlanishining poydevori hisoblanib, bu davrda o'quvchilarning mantiqiy, tanqidiy va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish bevosita o'qituvchining kasbiy tayyorgarlik darajasiga bog'liq. O'zbekiston Respublikasining ta'lim sohasidagi islohotlari, xususan, 24.09.2020-yildagi 637-son¹ "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun va Milliy o'quv dasturi talablari bo'lajak o'qituvchilardan faqatgina nazariy bilimlarga ega bo'lishni emas, balki zamonaviy didaktik vositalardan unumli foydalana olish va kasbiy kompetentligini namoyon etishni talab qilmoqda.

Raqamli jamiyat va bilimlar iqtisodiyoti davrida ta'lim tizimini tubdan isloh qilish, uning sifati va samaradorligini oshirish eng muhim strategik vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bo'g'ini shaxsning intellektual, ruhiy va ijodiy poydevori shakllanadigan hal qiluvchi bosqich bo'lib, bu davrda o'quvchi shaxsini rivojlantirish to'g'ridan-to'g'ri o'qituvchining kasbiy mahorati va didaktik tayyorgarlik darajasiga bog'liq.

Oliy pedagogik ta'lim muassasalarida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash jarayoniga zamonaviy didaktik vositalar - interaktiv dasturlar, multimedia vositalari, simulyatsion texnologiyalar va raqamli ta'lim platformalarini kompleks integratsiya qilish zaruriyati tug'ilmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

V.I. Baydenkoning fikricha, "kompetensiya - bu belgilangan qatlamda oliy ta'lim bitiruvchisi professional faoliyatni bajara oladigan shaxsiy sifat va xarakterdan tarkib topgan qobiliyatdir. Kompetentlilik belgilangan vaziyatlarda professional faoliyatni namoyon qilishga tayyorligini ko'rsatadi"^[3].

Q.T. Olimov shaxsning o'qituvchi kasbiga tayyorgarligini shakllantirish jarayonini tahlil qilib, pedagogik faoliyatga tayyorgarlik murakkab tuzilmaviy jarayon bo'lib, uning yadrosini bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining bo'lajak kasbiga ijobiy munosabati, faoliyatning yetarlicha turg'un motivlari, shaxsning kasbiy ahamiyatga ega sifatlari, kasbiy-pedagogik bilim, malaka va ko'nikmalarning ma'lum to'plami hamda ularni amalda qo'llashga intilish hosil qiladi, degan xulosaga keladi^[6].

N. Ahmedovaning "Integrativ yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish" mavzusidagi dissertatsiyasida bo'lajak o'qituvchi kasbiy tayyorgarligi mazmunini takomillashtirishning nazariy-metodologik (integrativ) asoslarini aniqlash, bo'lajak o'qituvchilarning professional (kasbiy) shaxsini shakllantirishga yo'naltirilgan kasbiy tayyorgarlikning amaliy yo'naltirilgan modelini takomillashtirish, bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalari rivojlanganlik darajasini baholash mezonlarini takomillashtirish, bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy faollik darajalarini rivojlantirish texnologiyalarini takomillashtirish^[2] bo'yicha ilmiy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

E.C. Ermakovaning ta'kidlashicha, "kasbiy talablar talabani o'z shaxsiy fazilatlarini yanada to'liq moslashtirishga bo'lgan ehtiyojining ortib borishi, mutaxassisning kasbiy faoliyati bosqichiga qadar kasbiy muhim fazilatlarini shakllantirishida ko'rinadi"^[4].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

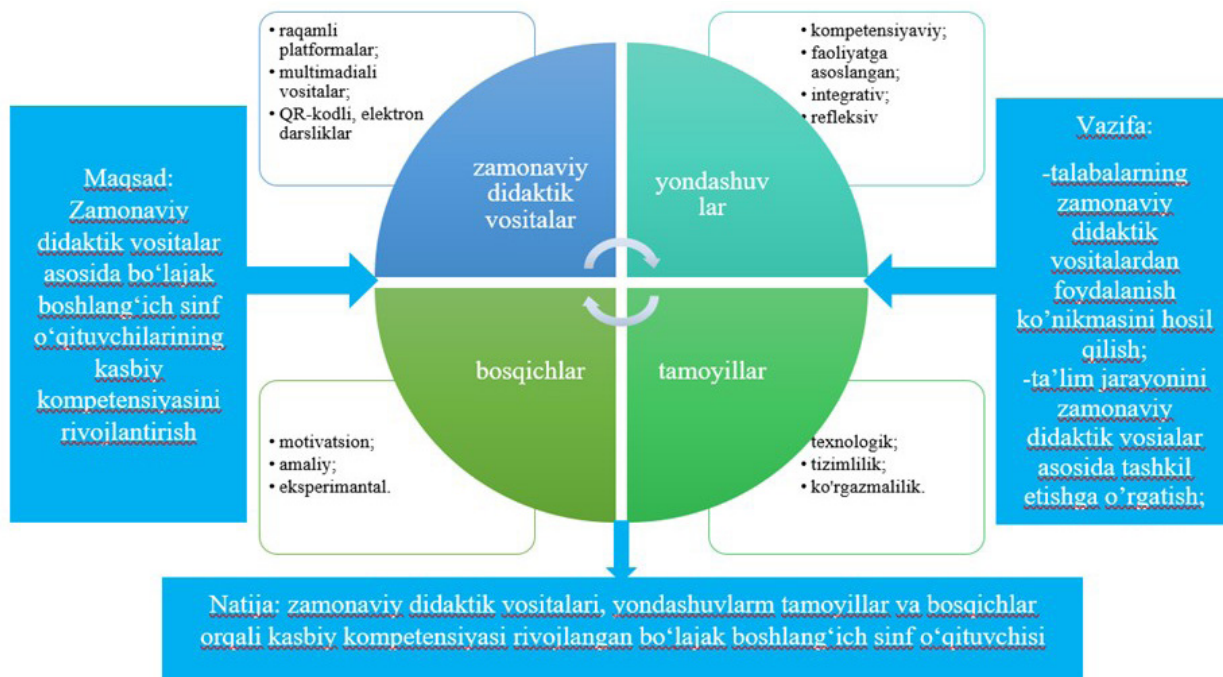
Maslou va K. Rodjers tomonidan olib borilgan talabalarning kasbiy sifatlari va pedagogik kompetensiya-larini rivojlantirish bo'yicha tadqiqotlarda ta'kidlanishicha, "talaba, ya'ni bo'lajak o'qituvchi, eng avvalo, o'quv-tarbiya jarayonida o'quvchilar faolligini oshirishni esidan chiqarmasligi, yuzaga kelgan muammolarni mustaqil yechishga o'rgatishi, tashabbuskorlik va ijodkorlik sifatlari asosida o'zining kimligini namoyish etishiga yordamlashishi zarur. Buning uchun o'qituvchi shaxsiy hamda kasbiy sifat va fazilatlarini to'liq egallagan bo'lishi shart"^[5].

Keltirilgan qarashlar tahlili shuni ko'rsatadiki, bo'lajak o'qituvchining kasbiy kompetensiyasi va kasbiy tayyorgarligi o'zaro uzviy bog'liq, biroq mazmunan bir-birini to'ldiruvchi tushunchalardir. Kompetensiya muayyan kasbiy vazifalarni bajarish uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma, malaka va shaxsiy sifatlar majmuini anglatadi, kompetentlilik ularni aniq vaziyatlarda samarali namoyon etishga tayyorlikni ifodalaydi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Zamonaviy didaktik vositalar asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish mexanizmi ta'lim mazmuni, o'qitish metodlari, raqamli va an'anaviy resurslar, amaliy faoliyat hamda baholash jarayonlarini o'zaro uyg'unlashtirishga tayanadi. Bu mexanizmning asosiy maqsadi talabaga nazariy bilim berish bilangina cheklanmay, ularni boshlang'ich ta'limning real sharoitlarida qo'llay olish, o'quvchilar bilan samarali muloqot qilish va pedagogik vaziyatlarda mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatini shakllantirishdan iborat.

1 <https://lex.uz/docs/-5013007>

1-rasm: Zamonaviy didaktik vositalar asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmi

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishda faqat tayyor didaktik vositalardan foydalanishni emas, balki ularni mustaqil loyihalash, ta'lim maqsadlariga moslashtirish va dars jarayoniga samarali integratsiya qilish ko'nikmalarini shakllantirish maqsadga muvofiq. Shundan kelib chiqqan holda, biz yuqorida keltirilgan mexanizmning mazmunini yoritishga harakat qilamiz.

Zamonaviy vositalar asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishda bir qancha didaktik vositalardan foydalaniladi:

Raqamli platformalar - Kahoot, Quizizz, Wordwall, Padlet - o'quvchilarni o'yinli shaklda baholash va ularning qiziqishini oshirish uchun.

Multimedialli vositalar - Canva, Genially - ko'rgazmali va interaktiv taqdimotlar hamda infografikalar tayyorlash uchun. QR-kodli va elektron darsliklar - boshlang'ich sinflarda ayni vaqtda amalda foydalanilayotgan ona tili, o'qish savodxonligi, matematika, tabiiy fanlar va tarbiya darsliklarining QR-kodli variantlari.

Kompetensiyaviy yondashuv - bilimlarni amaliy pedagogik vazifalarni bajarishda qo'llashga yo'naltiradi.

Faoliyatga asoslangan yondashuv - talabani dars loyihalash, mashg'ulot o'tkazish va muammoni hal qilish jarayoniga jalb etadi.

Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv - shaxs sifatlarini har tomonlama rivojlantirishga qaratilgan ta'lim tizimining markazida turadi. Bunday rivojlanishning o'lchovi ta'limning asosiy natijasi, yaxlitlikda o'qituvchi, tarbiyachi, boshqaruvchi va tarbiyaviy muassasa ishining sifat mezonini sifatida e'tirof etiladi. Bunday yondashuv ta'lim oluvchi shaxsi, uning ichki dunyosi, qobiliyatlari va imkoniyatlarini rivojlantirishga, erkinlik va adolatlilik, yaxshilik va baxtning axloqiy kuch-qudratini shakllantirishga yo'naltirilgan.

Integrativ yondashuv - fan mazmuni, pedagogika, psixologiya va raqamli texnologiyalarni birlashtiradi.

Refleksiv yondashuv - talabaning o'z faoliyatini tahlil qilishi va xulosalar asosida rivojlanishiga imkon beradi.

Texnologik tamoyil - raqamli va didaktik vositalarni darsda shunchaki ko'rgazma uchun emas, balki ta'lim maqsadlari va fan mazmuni bilan pedagogik jihatdan chuqur integratsiyalashgan holda qo'llash.

Tizimlilik tamoyili - kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish sodda vositalarni o'zlashtirishdan murakkab raqamli didaktik majmualar va mualliflik resurslarini yaratishgacha bo'lgan izchil zanjir asosida amalga oshirilib.

Ko'rgazmalilik tamoyili - boshlang'ich sinf o'quvchilarining ko'rgazmali-obrazli fikrlash xususiyatlarini inobatga olgan holda, bo'lajak o'qituvchida multimedialli hamda dinamik materiallarni loyihalash ko'nikmasini rivojlantirish.

Motivatsion bosqich - talabalar zamonaviy didaktik vositalarning imkoniyatlari bilan tanishadilar va ulardan foydalanish motivatsiyasi kuchaytiriladi.

Amaliy bosqich - bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari "Ona tili", "Matematika", "Tabiiy fanlar" fanlari bo'yicha zamonaviy didaktik materiallarni loyihalaydilar.

Eksperimental bosqich - malaka amaliyoti davomida yaratilgan didaktik vositalar va raqamli platformalar boshlang'ich sinf o'quvchilari bilan real ta'lim jarayonida sinovdan o'tkaziladi.

XULOSA

Zamonaviy jamiyatning shiddatli rivojlanishi va ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan tub islohotlar oliy pedagogik ta'lim muassasalarida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash mazmuni va sifatiga yangicha talablarni qo'yimoqda. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisining kasbiy tayyorgarligi va kasbiy kompetensiyasi bir-birini to'ldiruvchi tushunchalar bo'lib, ular faqatgina nazariy bilimlarni egallash bilan emas, balki amaliy faoliyatda pedagogik vazifalarni samarali hal eta olish, ijobiy kasbiy motivatsiya hamda shaxsiy-pedagogik sifatlarning shakllanganligi bilan belgilanadi.

Kahoot, Quizizz, Wordwall, Canva kabi raqamli va multimediali platformalar hamda QR-kodli elektron darsliklardan foydalanish boshlang'ich sinf o'quvchilarining ko'rgazmali-obrazli va tanqidiy fikrlashini rivojlantirishda samarali vositalardan biridir. Biroq ushbu vositalar darsda shunchaki ko'rgazma sifatida emas, balki ta'lim maqsadi va fanning pedagogik mazmuni bilan chuqur integratsiyalashgan holda qo'llanilishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. - Toshkent, 2020. <https://lex.uz/docs/-5013007>
2. Ahmedova N. "Integrativ yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish": Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya avtoreferati. - Toshkent, 2020. - 54 b.
3. Байденко В. И. Компетенции в профессиональном образовании (К освоению компетентного подхода) // Высшее образование в России. - М., 2004. - № 11. - С. 3-13.
4. Ермакова Е. С. Формирование творческого мышления студентов в образовательном процессе // Вестник Ленинградского государственного университета им. А. С. Пушкина. - 2016. - С. 68.
5. Маслоу А., Роджерс К. Мотивация и личность / пер. с англ. А. М. Татлыбаевой. - СПб., 1999.
6. Olimov Q. T. Maxsus fanlardan o'quv adabiyotlari yangi avlodini yaratishning nazariy-uslubiy asoslari: Dis. ... ped. fan. dokt. - T., 2005. - 286 b.
7. Utanbayeva, D. A., & Xidirova, N. A. (2025). Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining metodik tayyorgarligini takomillashtirishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning ilmiy-nazariy asoslari. Innovative Development in Educational Activities, 4(1), 155-162.
8. Dilrabo, E., & Dildora, U. (2022). Modern Approaches Natural Science Lessons. European Multidisciplinary Journal of Modern Science, 6, 481-484.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №10(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.